U 60/2018 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för rättigheter och värden för 2021-2027 och förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för rättsliga frågor 2021—2027

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar som Europeiska kommissionen antog 30 maj 2018: (1) förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för rättigheter och värden för 2021—2027 och (2) förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för rättsliga frågor 2021—2027 samt en promemoria om förslagen.

Helsingfors den 13 juli 2018

Justitieminister Antti Häkkänen

Konsultativ tjänsteman Heini Huotarinen

JUSTITIEMINISTERIET PROMEMORIA EU/2018/1166
EU/2018/1170
28.6.2018

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM INRÄTTANDE AV PROGRAMMET FÖR RÄTTIGHETER OCH VÄRDEN FÖR 2021—2027 OCH FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖR-ORDNING OM INRÄTTANDE AV PROGRAMMET FÖR RÄTTSLIGA FRÅGOR 2021—2027

1 Förslagets bakgrund och mål

Europeiska unionens kommission har den 30 maj 2018 gett förslag om förordningar om inrättande av programmet för rättigheter och värden (COM(2018) 383 final) och programmet för rättsliga frågor (COM(2018) 384 final) för 2021—2027. Förordningar är en del av Europeiska unionens fleråriga budgetram för 2021—2027.

Finansieringsprogrammen som ska inrättas genom förordningsförslagen har samlats i den nya fonden för rättsliga frågor, rättigheter och värden vars syfte det är att främja målen i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen (EUF) som är bland annat respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Förslagen är alltså en del av mera omfattande åtgärder för att säkerställa att unionens gemensamma värden respekteras i medlemsstaterna.

Förutom att förankra den gemensamma europeiska värdegrunden och rättigheterna har förslagen som syfte att stöda ett effektivt och enhetligt genomförande och tillämpande av EU-lagstiftningen, bevara öppna demokratiska samhällen, öka medborgarnas förtroende i Europeiska unionen och främja skapandet av ett europeiskt rättsområde som bygger på rättsstatsprincipen. Enligt kommission är ett fungerande europeiskt rättsområde och effektiva nationella rättssystem oundgängliga för fungerande för en inre marknad och främjande av de gemensamma värdena.

I beredningen av EU:s nya budgetram kommer de nuvarande finansieringsprogrammen för rättsliga och inrikesfrågor att förnyas med vilka unionen stöds som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Rättsliga och inrikesfrågorna hör till de verksamhetsområden inom EU som utvecklas snabbast. Kommissionen föreslår för fonderna inom området för inrikesfrågor sammanlagt ca 18,49 miljarder euro och fonden som stöder rättigheter och värden sammanlagt cirka 841 miljoner euro i fasta priser för 2018. Den föreslagna finansieringen är alltså mer än dubbel jämfört med anslagen under föregående budgetramperiod (2014—2020) medan budgeten för rättsliga frågor bevaras i stort sett oförändrad.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

2.1 Programmet för rättigheter och värden 2021—2027 (rights and values programme)

I förslaget till förordning inrättas ett EU-finansieringsprogram för rättigheter och värden 2021—2027. Det centrala målet i det föreslagna programmet är att skydda och främja de europeiska värden och individens rättigheter som tryggas i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Med programmet stöds medborgarsamhällets aktörer som faktorer i ett öppet, demokratiskt och inklusivt samhälle.

I artikel 2 bestäms programmets tre särskilda mål som utgörs av främja jämlikhet och rättigheter, att främja medborgarnas engagemang och deltagande i Europeiska unionens demokratiska liv och att bekämpa våld.

I artikel 3 definieras målen och åtgärderna närmare i anknytning till främjande av jämlikhet och rättigheter som gäller kön, ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller diskriminering på grund av sexuell läggning eller förebyggande av ojämlikhet och ingripande i dessa. Åtgärder inom programmet eftersträvar att stöda jämställdhet mellan könen och främja icke-diskriminering och integreringen av dessa, förebygga rasism och andra former av intolerans. Syftet är dessutom att skydda och främja barnets rättigheter, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, rättigheter som är knutna till unionsmedborgarskapet och rätten till skydd av personuppgifter.

I artikel 4 definieras målen genom vilka EU-medborgarnas aktivitet och demokratiska deltagande ska stärkas. Avsikten är att med hjälp av programmet öka medborgarnas förståelse av unionen, dess historia, kulturarv och mångfald. Dessutom är målet att främja utbyte och samarbete mellan medborgare i olika länder, främja medborgarnas medborgerliga och demokratiska deltagande så att medborgare och representativa sammanslutningar kan ge uttryck för och offentligt diskutera sina åsikter inom alla unionens åtgärdsområden.

I artikel 5 definieras målen för den så kallade Daphne-helheten (förebyggande av våld). Det centrala målet är att förebygga och bekämpa alla former av våld mot barn, unga och kvinnor liksom våld mot andra riskutsatta grupper och ingripande i dessa och att stödja och skydda offer för sådant våld.

Enligt förslaget uppskattas programmets budget för 2021—2027 vara cirka 570 miljoner euro i fasta priser för 2018 (artikel 6).

Syftet är att genom åtgärder inom programmet främja grundläggande rättigheter, principen om jämställdhet och icke-diskriminering, antirasism, mänsklig värdighet, laglighetsprincipen, rättsväsendets oberoende, kulturell mångfald, yttrandefrihet och medborgarnas deltagande i det demokratiska livet. Programmet har dessutom som mål att förstärka den gemensamma europeiska kulturen och historieuppfattningen, avlägsna fördomar mellan européer och förebygga segregering mellan befolkningsgrupper. Programmet strävar efter att föra Europeiska unionen närmare medborgarna och förstärka medborgarnas förtroende för unionen.

Programmet har som syfte att förtydliga unionens programstruktur och skapa synergier på de grundläggande rättigheternas område. I det föreslagna nya programmet förenas två program som fullföljs under den nuvarande budgetramperioden 2014—2020:(Rights, Equality and Citizenship, REC) och finansieringsprogrammet Medborgarnas Europa (Europe for Citizens). För att säkerställa resultat och effektivitet har åtgärdernas europeiska mervärde och synergi med andra finansieringsinstrument (som till exempel program Erasmus+, Creative Euro) en

central roll i programmet om rättigheter och värden. I förslaget till förordning bestäms också åtgärdernas eventuella kumulativa och kombinerade finansiering och deras villkor. En åtgärd som får bidrag genom programmet för rättsliga frågor kan också få bidrag från något annat unionsprogram, inbegripet fonder inom ramen för delad förvaltning, under förutsättning att bidragen inte täcker samma kostnader (artikel 11).

Med programmet stöds bland annat människorättsorganisationers verksamhet, särskilt organisationer som i sin verksamhet främjar genomförandet av EU-lagstiftningen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Samtidigt stöder programmet samarbetet mellan medlemsstaternas likvärdighetsorgan.

Finansieringsprogrammet förvaltas av kommissionen för jämlikhetens, rättigheternas och Daphne-helhetens del medan delen Ett Europa för medborgarna förvaltas av genomförandeorganet för utbildning, audiovisuella medier och kultur (EACEA).

Programmets målgrupp är alla offentliga och privata aktörer som är etablerade i medlemsstaterna, Efta-länderna, kandidatländer som förbereder sin anslutning och potentiella kandidatländer. Aktörer i stater som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken kan delta i programmet om de särskilda villkor som finns i avtal mellan unionen och dessa länder tillåter det. Andra tredjeländer kan delta i programmet om förutsättningarna för deltagande till exempel i anslutning till det tredjelandets ekonomiska bidrag uppfylls.

I bilaga I till förslaget till förordning anges de typer av åtgärder som får finansieras genom programmet. Hit hör till exempel verksamheter i syfte att höja medvetande och kunskaperna om områden som omfattas av programmet för rättigheter och värden och Ömsesidigt lärande genom utbyte av god praxis för att förbättra kunskap och ömsesidig förståelse när det gäller medborgerligt och demokratiskt engagemang. Programmet stöder också verksamheter i anslutning till analyser och uppföljning för att främja en bättre förståelse av situationen gällande rättigheter i EU. Viktiga typer av åtgärder som kan stödas med programmet är också utbildning av berörda aktörer och utveckling och underhåll av verktyg för informations- och kommunikationsteknik (IKT). Även tekniskt och strukturellt stöd för medborgarinitiativ och stöd av europeiska och nätverk och medborgarorganisationer har beaktats i programmet.

Indikatorerna som används för att rapportera om hur programmet framskrider anges i bilaga II till förslaget till förordning. Indikatorerna är avsedda att mäta i vilken omfattning och hur effektivt de allmänna och särskilda målen uppnås. Uppföljningsindikatorerna inbegriper antalet personer som har nått i utbildningarna som har ordnats och i samband med andra evenemang och målgruppen som nåtts via olika kommunikationsåtgärder. Dessutom följs antalet medborgarorganisationer och verksamheter som stärker det europeiska kulturarvet och som får stöd ur programmet upp.

2.2 Programmet för rättsliga frågor 2021—2027 (justice programme)

I förslaget till förordning inrättas ett program för rättsliga frågor 2021—2027. Det nya programmet för rättsliga frågor kommer att stödja utvecklingen av ett europeiskt område med rättvisa som bygger på rättsstatsprincipen, ömsesidigt erkännande och ömsesidigt förtroende.

I artikel 3 definieras programmets tre särskilda mål. Programmet strävar för det första efter att underlätta och stöda rättsligt samarbete i civilrättsliga och straffrättsliga frågor främja främja rättsstatsprincipen bland annat genom att stödja insatser för att effektivisera de nationella rättssystemen och verkställigheten av avgöranden. Programmets mål är att skapa ett väl funge-

rande område med rättvisa, där hindren för gränsöverskridande rättsliga förfaranden och för tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande situationer har avskaffats. Detta stöder också den ekonomiska tillväxten i EU.

Respekt för rättsstatsprincipen är avgörande för bevarande av ömsesidigt förtroende. Den har också en nyckelposition med tanke på det rättsliga samarbetet i civilrättsliga och straffrättsliga frågor. Principen om rättsskydd är ett konkret uttryck för rättsstatsprincipen. Programmet strävar efter att främja rättsstatsprincipen genom att stödja arbetet med att förbättra nationella rättssystems oberoende, kvalitet och effektivitet.

För det andra strävar programmet efter att främja och stöda utbildningen inom det rättsliga området för att skapa en gemensam rättskultur, rättskultur bland yrkesverksamma och rättstatskultur. Utbildningen inom det rättsliga området är ur kommissionens perspektiv ett viktigt medel när det gäller att utveckla en gemensam uppfattning om hur rättsstatsprincipen bäst ska iakttas. Utbildningar som finansieras ur programmet ska emellertid basera sig på en förnuftig bedömning av utbildningsbehoven och använda de nyaste utbildningsmetoderna. Utbildningarna ska dessutom omfatta gränsöverskridande evenemang som samlar yrkesverksamma jurister från olika medlemsstater, omfatta inslag av aktivt lärande och nätverksbyggande samt vara hållbara.

Programmet kan stöda utbildning som ordnas av olika utbildningsanordnare, till exempel medlemsstaternas rättsliga, judiciella och administrativa myndigheter, akademiska institutioner, nationella organ med ansvar för rättslig utbildning, utbildningsorganisationer eller -nätverk på europeisk nivå eller nätverk för samordnare av unionsrätten vid domstolar (ENCJ). ENCJ är en central aktör inom det rättsliga området och dess årliga arbetsprogram bör stödas med programfinansieringen.

Det tredje särskilda syftet är att underlätta faktisk tillgång till rättslig prövning och effektiva rättsmedel, inbegripet på elektronisk väg, genom att främja effektiva civilrättsliga och straffrättsliga förfaranden och genom att främja och stödja brottsoffers rättigheter samt misstänkta och tilltalade personers processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden. Åtgärderna är avsedda att effektivera det ömsesidiga erkännandet av domstolars och rättsliga myndigheters beslut i syfte att underlätta det gränsöverskridande myndighetssamarbetet.

Med åtgärder i enlighet med förslaget till förordning främjas skapandet av ett europeiskt rättsligt område genom ökat gränsöverskridande samarbete och nätverksbildning och säkerställs en korrekt och enhetlig rättstillämpning inom unionen. Finansieringsverksamheterna bör också bidra till en gemensam syn på unionens värden och till rättsstatsprincipen, utbyte av sakkunskap om användningen av rättsliga instrument och bästa praxis samt till spridning av digitala lösningar. Med hjälp av dessa kan en analytisk grund skapas som stöder utvecklingen, genomdrivandet och den korrekta tillämpningen av unionens lagstiftning och politik. Insatser på unionsnivå innebär att dessa verksamheter kan genomföras konsekvent i hela unionen och ger stordriftsfördelar. Unionen kan genom sin verksamhet också tillhandahålla en europeisk plattform för ömsesidigt lärande och ingripa i gränsöverskridande situationer.

Budgeten för det föreslagna programmet för 2021—2027 är cirka 271 miljoner euro i fasta priser för 2018.

Åtgärderna enligt förslaget till förordning genomförs så att konsekvensen med unionens övriga åtgärder säkerställs. Särskilt uppmärksammas relationen rättigheter och värden till programmets innehåll, men också till programmet för den inre marknaden, fonden för gränsförvaltning och säkerhet, asyl- och migrationsfonden och fonden för inre säkerhet, den strate-

giska infrastrukturen och programmet programmet för ett digitalt Europa och LIFE-förordningen.

Programmets målgrupper och tredjeländer som är associerade till programmet bestäms i artiklarna 5 och 10. Programmets målgrupp är alla offentliga och privata aktörer som är etablerade i medlemsstaterna, EFTA-länderna, kandidatländer som förbereder sin anslutning och potentiella kandidatländer. Aktörer i stater som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken kan delta i programmet om de särskilda villkor som finns i avtal mellan unionen och dessa länder tillåter det. Andra tredjeländer kan delta i programmet om förutsättningarna för deltagande till exempel i anslutning till det tredjelandets ekonomiska bidrag uppfylls.

I artikel 9 i förslaget till förordning bestäms också åtgärdernas eventuella kumulativa och kombinerade finansiering och deras villkor. En åtgärd som får bidrag genom programmet för rättsliga frågor kan också få bidrag från något annat unionsprogram, inbegripet fonder inom ramen för delad förvaltning, under förutsättning att bidragen inte täcker samma kostnader.

I artikel 15 i förslaget till förordning föreskrivs också om beviljande av de rättigheter och den tillgång som krävs till den behöriga utanordnaren, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och Europeiska revisionsrätten ska kunna utöva sina respektive befogenheter på ett heltäckande sätt.

I bilaga I till förslaget till förordning anges de typer av åtgärder som får finansieras genom programmet för rättsliga frågor. Hit hör bland annat ökat medvetande och ökade kunskaper och utbildning av relevanta aktörer för att förbättra kunskaperna om unionens politik och lagstiftning, ömsesidigt lärande genom utbyte av god praxis mellan berörda parter, analys- och övervakningsverksamheter, utveckling och underhåll av verktyg för informations- och kommunikationsteknik. Strävan är dessutom att utveckla kapaciteten hos centrala nätverk på europeisk nivå och stödja organisationer i det civila samhället som är verksamma på de områden som omfattas av programmet.

Indikatorerna som används för att rapportera om hur programmet genomförs anges i bilaga II till förslaget till förordning. Indikatorerna är avsedda att mäta i vilken omfattning och hur effektivt de allmänna och särskilda målen uppnås. Kvantitativa indikatorer är antalet medlemmar av domstolsväsendet och personal inom rättsväsendet som har deltagit i utbildningsverksamhet, antalet utbyten av uppgifter i det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris), antalet träffar på e-juridikportalen och antalet personer som har nåtts av verksamheter för ömsesidigt lärande och information.

Program förvaltas av kommissionen.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen

3.1 Programmet för rättigheter och värden (Rights and Values)

Kommissionen föreslår som rättslig grund till förordningen artikel 16.2, artikel 19.2, artikel 21.2, artikel 24, artikel 167.5 och artikel 168 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF).

Enligt artikel 16.2 kan Europa parlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa bestämmelser om behandling av personuppgifter hos unionens institutioner och organ. Regelverket gäller även medlemsstater när de utövar verksamhet som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde, samt om den fria rörligheten för sådana uppgifter.

Enligt artikel 19.2 kan Europa parlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet godkänna åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. I dessa åtgärder ingår också främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män och barns rättigheter.

Enligt artikel 21.2 kan Europa parlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet utfärda bestämmelser för att främja unionsmedborgares rätt att röra sig fritt och uppehålla sig på medlemsstaternas territorier. I de rättigheter som artikeln medför ingår också unionens uppgift att informera sina medborgare om deras rätt till diplomatiskt och konsulärt skydd och om deras rösträtt i medlemsländerna, eftersom dessa ingår i rätten att röra sig fritt enligt artikel 21.1. i EUF.

Enligt artikel 24 kan Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet utfärda bestämmelser om framläggande av ett medborgarinitiativ enligt artikel 11 i fördraget om Europeiska unionen.

Enligt artikel 167.5 ingår det i unionens uppgifter att bidra till kulturens utveckling i medlemsstaterna med respekt för dessas nationella och regionala mångfald samtidigt som unionen ska framhäva det gemensamma kulturarvet. Unionens insatser ska syfta till att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera deras verksamhet bland annat när det gäller att förbättra kunskaperna om och att sprida de europeiska folkens kultur och historia och att bevara och skydda det kulturarv som har europeisk betydelse. Europaparlamentet och rådet kan i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva om främjande av ovan nämnda åtgärder.

Enligt artikel 168 tryggas en hög hälsoskyddsnivå för människor inom unionsområdet och Europaparlamentet och rådet kan i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva om åtgärder som främjar folkhälsan i medlemsstaterna, förebygger sjukdomar och undanröjer faror för den fysiska och mentala hälsan. Våld, inbegripet våld mot kvinnor och barn exponerar människor för olika slag av hälsoproblem.

Enligt statsrådets preliminära bedömning är rättsgrunderna riktiga, men bedömningen av förslaget fortgår.

Kommissionen anser att förslaget till förordning anknyter till åtgärder med vilka unionens värden tryggas och främjas på sätt som medlemsstaterna inte kan utnyttja effektivt på egen hand. Kommissionen framhäver att det är möjligt att garantera åtgärdernas kvalitet och främjande av rättigheterna på ett sätt som omfattar medborgarna i alla medlemsstater när verksamheten äger rum på EU-nivå. Verksamhet på EU-nivå garanterar också att medlemsstaterna tillämpar lagstiftningen konsekvent inom alla områden i unionen.

Statsrådet anser preliminärt att förslaget överensstämmer med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

3.2 Programmet för rättsliga frågor (Justice Program)

Kommissionen föreslår som rättslig grund till förordningen artikel 81.1 och 81.2, artikel 82.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF).

Enligt artikel 81.1 kan unionen utveckla ett rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder. Enligt artikel 81.2 kan unionen föreskriva om åtgärder genom vilka säkerställs att domstolsbeslut och andra beslut ömsesidigt erkänns och genomförs, domstols- och andra handlingar delges från en medlemsstat till en annan, om effektivt rättskydd och om stöd för utbildning av domare och personal vid rättsväsendet. Enligt artikel 82.1 kan unionen föreskriva om åtgärder med vilka rättsligt samarbete främjas i brottsärenden.

Enligt statsrådets preliminära bedömningen är rättsgrunden för förslaget riktig, men bedömningen av förslaget fortgår.

Enligt kommissionen främjar åtgärderna som genomförs utgående från förslaget till förordning resultatrik tillämpning av unionsrätten eftersom de förbättrar det ömsesidiga förtroende mellan medlemsstaterna, ökar det gränsöverskridande samarbetet och nätverksbildningen och säkerställer att unionens lagstiftning tillämpas rätt och konsekvent i hela unionen. Unionen har bättre förutsättningar än medlemsstaterna att ingripa i gränsöverskridande situationer och tillhandahåller ett europeiskt forum för ömsesidigt inlärande. Kommissionen anser sålunda att finansieringen som beviljas ur budgeten koncentreras på åtgärder vars mål medlemsstaterna i tillräcklig utsträckning inte kan uppnå ensamma och i vilka unionens verksamhet kan ge mervärde jämfört med åtgärder som medlemsstaterna vidtar själva.

Statsrådet anser preliminärt att förslaget överensstämmer med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Akterna behandlas i ordinarie lagstiftningsförfarande med Europaparlamentet.

4 Förslagets relation till de grundläggande skyldigheterna, de mänskliga rättigheterna och grundlagen

Programmens syften anknyter nära till rättsstatsprincipen och främjandet av de grundläggande rättigheterna. Med dem stöds ett öppet, demokratiskt och inkluderande samhälle och människornas påverkningsmöjligheter förbättras genom att rättigheter och värden skyddas och främjas.

Med programmen stöds förverkligandet av rättigheterna som tryggas i stadgan om de grundläggande rättigheterna.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Inverkan på lagstiftningen

Förslagen inverkar inte på den nationella lagstiftningen.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

Finansieringsprogrammen för rättsliga frågor 2021—2027 kommer att ingå i budgetramen 2021—2027. De ekonomiska konsekvenserna preciseras som en del av budgetramförhandlingarnas helhet och slutresultatet framgår först då förhandlingarna avslutas. De ekonomiska konsekvenserna beror särskilt på budgetens storlek, finansieringssystemet och de sektorsspecifika avgörandena.

Fonder som främjar EU:s politiska områden förvaltas antingen direkt av kommissionen (direct management) eller tillsammans med medlemsstaterna (shared management). Om medlen förvaltas i samarbete ges förvaltningen av EU-programmen direkt medlemsstaterna i uppgift. Finansieringsprogrammen för rättsliga frågor förvaltas av kommissionen och EU-byrån.

6 Ålands befogenhet

I 18 § och 27 § i Ålands självstyrelselag (1144/1991) föreskrivs om fördelningen av behörigheten mellan riket och landskapet Åland.

Landskapet Åland kan ansöka om finansiering ur programmen i förslagen till förordning.

7 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen av förslaget i Europeiska unionen

Utkastet till U-skrivelse har behandlats i skriftligt förfarande i sektionen för rättsliga frågor (EU35) 18.6—19.6.2018 och i sektionen för rättsliga och inrikesfrågor (EU7) 18.6 — 19.6.2018 och i MFF-ledningsgruppen som behandlar budgetramen 19.6.2018.

Behandlingen av förslagen till förordning i rådet har inte inletts ännu. Förslagen till förordning kommer att behandlas i ad hoc arbetsgruppen för finansieringsinstrument för rättsliga och inrikesfrågor som behandlar förslag till finansieringsprogram som hör till förvaltningsområdet för rättsliga och inrikesfrågor.

Det är fortfarande inte närmare känt när behandlingen inleds i Europaparlamentet. Det ansvariga utskottet för finansieringsprogrammet för rättsliga frågor är utskottet för rättsliga frågor (JURI). Ansvarigt utskott för finansieringsprogrammet för rättigheter och värden är utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikesfrågor (LIBE).

8 Statsrådets ståndpunkt

Europeiska unionen baserar sig på västerländska värderingar som bland annat omfattar frihet och folkvälde, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande rättigheter och rättsstatsprincipen. Det är viktigt att alla medlemsstater fullständigt förbinder sig till att iaktta grundfördragen och dess värderingar. Det ska säkerställas att unionens gemensamma värderingar iakttas. Det europeiska rättsområdet som respekterar de grundläggande rättigheterna stöder både den ekonomiska tillväxten och investeringar och medborgarnas och företagens förtro-

ende i att deras rättigheter förverkligas. Förutsättning för det rättsliga samarbetet som baserar sig på ömsesidigt erkännande är att medlemsstaterna hyser ett ömsesidigt förtroende för varandras system.

Med Fonden för rättsliga frågor, rättigheter och värden och programmen som den omfattar stöds deras principer och mål som statsrådets upprepat framhäver i unionen. Statsrådet förhåller sig positivt till målen i kommissionens förslag och bifaller kommissionen i att EU-finansiering ger mervärde för en förstärkt gemensam värdegrund. Även inom ramen för budgetramen ska oron kring iakttagande av rättstatsprincipen i unionen beaktas.

Programmet för rättigheter och värden stöder en positiv utveckling av de grundläggande rättigheterna på EU:s område. Statsrådet anser det positivt att programmet stöder förverkligande av de grundläggande rättigheterna och de likvärdiga möjligheter som hör till alla samtidigt som jämställdheten mellan könen och integreringen av könsperspektivet främjas. Dessutom anser statsrådet att det är viktigt att programfinansieringen tilldelas bekämpningen av våld som riktar sig mot barn, unga och kvinnor på det sätt som kommissionen föreslår. Våld är ett hot mot deras fysiska och mentala välfärd och strider grovt mot deras mänskliga rättigheter, som rätten till utveckling och integritet.

Statsrådet anser att det är viktigt att finansieringen av rättsliga frågor utvecklar unionen som ett område för frihet, säkerhet och rättvisa genom främjande av det gränsöverskridande samarbetet mellan rättsliga myndigheter och förverkligande av rättsstatsprincipen samt genom stöd för effektivare nationella rättsväsenden. Detta är viktigt också med tanke på den ekonomiska tillväxten och en fungerande inre marknad.

Statsrådet anser det motiverat att de nuvarande mycket små finansieringsprogrammen slås ihop och synergifördelarna för övrig EU-finansiering utökas så att finansieringen får mera genomslagskraft.

Statsrådet fäster dessutom uppmärksamhet vid att fokus i de föreslagna uppföljningsindikatorerna långtgående inriktas på en kvantitativ bedömning i anslutning till projekt. Det vore bra att bland annat utveckla och utvidga indikatorerna så att de kunde användas för bedömning av den innehållsmässiga genomslagskraften i projekt. Bedömningen av de föreslagna indikatorerna fortgår även i övrigt.

Statsrådet bedömer det föreslagna kommittéförfarandet (rådgivande förfarande) ur perspektivet att medlemsstaterna även i fortsättningen ska ha möjlighet att påverka finansieringslösningar.

Statsrådet fortsätter att närmare analysera förslagen till förordning och preciserar sina ställningstaganden vid en senare tidpunkt.

Det kommer att tas ställning separat till dimensioneringen av finansieringen för kommissionens förslag som end el av budgetramsförhandlingshelheten.